

Kan tro ændre liv?

Kan et individs tro have en effekt i samfundet?

Kirkehistorien er fyldt med skandaler, magtmisbrug og forfølgelse af anderledestænkende.

Men det er ikke hele historien.

Der har i historiens løb været kvinder og mænd, som gennem deres tro på Jesus Kristus på hver sin måde har bragt forandring i deres omgivelser.

Mødested Amager har kigget dybt ind i historiens arkiver og vil hver måned kort introducere én af disse interessante skikkelser.

De kommer fra forskellige kirkelige traditioner, nogle er katolske helgener. Det, de har til fælles, er en dyb tro på den treenige Gud og overbevisning om, at det er bedre at tænde et lys end at forbande mørket.

NOVEMBER:

HILDA AF WHITBY

Hilda af Whitby var en lærer, administrator og iværksætter i 600-tallets England, kendt for sin visdom, varme og hengivne velgørenhed i en ustabil og voldelig tid, som vi ellers ved ganske lidt om. Hun blev født som en hedensk prinsesse omringet af magtkampe, men viede sit liv til at studere og undervise i Bibelen og til at tjene de fattige i 600-tallets Nordengland. Konge og prinse søgte hendes råd, og det var hos hende at repræsentanter fra forskellige kirketraditioner samledes for at diskutere uenigheder i 664.

600-tallets Nordengland var et kludetæppe af små, ustabile kongeriger. Kelterne var blevet kristne i Britannien i de første århundreder efter Kristus, men store mængder germanske stammer med deres hedenske traditioner indvandrede i landet i 400- og 500-tallet og pressede kelterne til Skotland, Wales og Irland. Nu var den kristne tro atter på vej tilbage til Nordengland, spredt af munke fra Irland, Skotland, Sydengland, og endnu længere sydfra. I 600-tallet, hvor kristendommens kerneområder i Mellemøsten bukkede under muslimske erobringer, var klostrene og kirken i dynamisk udvikling i Britannien.

Det vi ved om Hilda har vi mest fra Bede, en nordengelsk munk kendt som en af tidens største intellektuelle. Han blev født nogle år før Hildas død. Bedes mentor, John, biskop af Hexham havde studeret under Hilda i hendes kloster, og Bede fik derigennem del i Hildas åndelige arv.

Hilda blev født ca. 614 i Deiras kongehus. Hendes onkel var konge, og hun voksede op i hoffet, omringet af blodige intriger - Hildas far blev forgiftet mens hun stadig var spædebarn. Tidens engelske kongehuse var i konstant magtkamp, og de afsatte kongelige var ofte på flugt, så Hilda må have rejst en del i sine unge år.

Hilda kom i kontakt med den kristne tro da hun var omkring elleve år. Kong Edwin, hendes onkel, var blevet enkemand og giftede sig med en kristen prinsesse, Æthelburh af Kent. En del af ægteskabspagten krævede at dronningen fik lov til at praktisere sin tro i Deiras hof. Med i dronning Æthelburhs entourage var også Paulinus, en missionær sendt af Rom, og Bede fortæller om hans store indflydelse i hoffet og omegnen. Han må derfor have været Hildas første lærer i den kristne tro. Bede fortæller at kong Edwin blev døbt i påsken 627, sammen med hele hoffet, inklusive den nu 13-årige Hilda og hendes søster, Hereswith. Kong Edwin døde i en blodige konflikt med de hedenske naboriger og dronningen tog hoffet med sig tilbage til Kent, hvor hun etablerede et nonnekloster efter den romerske tradition. Vi ved ellers lidt om Hildas tidlige liv. Det er muligt at hun blev gift, men må i så fald have blevet enke i en ung alder.

Biskop Aidan af Lindisfarne blev Hildas åndelige vejleder i 640'erne, og Hilda blev dermed en del af den keltiske tradition. Hildas søster giftede sig i Østanglias kongehus, og gennem sin søster lærte Hilda om den frankiske klosterbevægelse. Da Hildas søster blev enke flyttede hun til Chelles kloster i Frankrig, kendt for sin lærdom. Den nu 33-årige Hilda ønskede at gøre sin søster selskab. Biskop Aidan inviterede hende imidlertid til at lede et kloster i hendes gamle hjemegn, som nu var blevet en del af Northumbrias kongerige, og Hilda tog i mod tilbuddet.

Lindisfarnes stift repræsenterede den keltiske tradition, som spredte sig fra Irland. Biskop Aidan var selv irsk og havde været munk på klosterøen Iona. Hilda blev sat til at lede et kloster i Hartlepool. Nogle år senere etablerede hun et nyt kloster i *Streoneshalh* – siden omdøbt Whitby af danske vikinger. Hildas kloster var bygget i den keltiske tradition, hvor medlemmerne boede i små huse, to til tre i hvert. Klostret var et såkaldt dobbeltkloster, hendes kloster var altså både til kvinder og til mænd. Mændene og kvinderne boede separat, men havde fælles gudstjenester i kirken. Klostret var altså under kvindelig ledelse, noget som ikke var ukendt i den keltiske tradition.

Klosterbevægelsens originale idealer var vigtige for Hilda. Klostrets beboer skulle ikke eje noget - ejendom og ejendele var fælles for beboerne. Hilda underviste i Bibelen, og alle beboerne var forpligtede til at studere Bibelen til dagligt, for at fordybe sig i den kristne tro. Herefter skulle troen komme i udtryk i gerninger - gode gerninger var en pligt, og fred og velgørenhed havde en central plads i klosterlivet.

Ligesom mange andre klostre blev Hildas et center for lærdom, især bibelforskning, og socialt arbejde. Hilda var en energisk kvinde og en god lærer. Fem af Hildas elever blev biskopper, og spillede en central rolle i kristendommens udvikling i området. Hilda var også en fremragende administrator og havde et godt øje for talent. Der boede en del lægfolk i klostrets område, som tog sig af arbejdet med klostrets dyr, landbrug og håndværk. Én af dem var en hyrde, Cædmon, som ifølge historien lærte at synge lovsange til Gud i en drøm, og følte sig kaldet til at lave kristen musik. Hilda så den beskedne hyrdes evner og potentiale, støttede ham og gav ham plads i klostret. Cædmon blev senere kendt for sine mange digte.

Hilda blev kendt for sin visdom og konger fra nær og fjern søgte hendes råd. Hendes kloster fulgte den keltiske tradition, men hun havde set andre traditioner, både kristne og hedenske, og hun havde rejst landet rundt på kryds og tværs. Med tiden opstod der stridpunkter mellem den keltiske og den romerske tradition i Nordengland. Uenighederne drejede sig mest om praktiske ting og kom på kollisionskurs indenfor Northumbrias kongehus. Kongen fulgte den keltiske praksis mens dronningen fulgte den romerske praksis, og de forskellige måder at beregne påske på gjorde at kongen fejrede påske med festmåltid mens dronningen stadig fastede. Da kongen besluttede sig for at løse påkespørgsmålet ved en synode, valgte han at holde mødet i Hildas kloster. Synoden besluttede sig for at følge den romerske praksis, og Hilda udviste pragmatisk sans ved at accepterede denne beslutning trods modstand fra nogle munke, hvilket betød en ændring i hendes eget klostres praksis.

Hilda arbejdede energisk indtil det sidste, på trods af en vedvarende feber hun led af de sidste syv år. Hilda døde d. 17. november 680 som 66-årig, hvilket i 600-tallet var en høj alder.

Hildas kloster bliver ikke nævnt i kilderne efter Hildas tid, indtil det i 800-tallet blev tilintetgjort af danske vikinger. I 1000-tallet etablerede benediktinerne et munkekloster på stedet, og det fortsatte med at fungere indtil Henrik VIII afskaffede alle klostrene i 1500-tallet.

Hildas fejres d. 17. november både i den katolske og i den anglikanske kirke. Hun er skytshelgen for kultur, især poesi, og lærdom i den katolske kirke, og der er mange pigeskoler verden over opkaldt efter hende.